

[Avaleht](#) > ... > [Koolitus, Õigusalase Koostöö Võrgustikud Ja Kohtuasutused](#) > [Õiguspraktikute Koolitus](#) [Riiklikud Koolitussüsteemid](#) > [Kohtunike Ja Prokuröride Algkoolitus Euroopa Liidus](#) > [Czechia](#)

Kohtunike ja prokuröride algkoolitus Euroopa Liidus

Sisu koostaja:

Tšehhi

Tšehhi

Üldkirjeldus

Tšehhis korraldab põhikoolitust [Tšehhi kohtuakadeemia](#).

Kohtuakadeemias pakutakse põhikoolitust praktikantidele, st kohtunikupraktikantidele (tulevased kohtunikud) ja õiguspraktikantidele (tulevased prokurörid) ning viimasel ajal ka kohtunikukandidaatidele (tulevased kohtunikud).

Kohtuniku- ja õiguspraktikandid läbivad kolmeaastase ettevalmistusteenistuse, mille käigus läbitakse praktika kohtus/prokuratuuris ning osaletakse kohtuakadeemia ja kohtute/prokuratuuride korraldatavatel koolitusüritustel. Kohtute ja kohtunike seaduse (nr 6/2002 Sb.) muudatusega kaotati alates 1. jaanuarist 2022 kohtunikupraktikandi staatus. Kohtunikupraktikandid, kes võeti ettevalmistusteenistusse enne seda kuupäeva, lõpetavad oma teenistuse kooskõlas varem kehtestatud ettevalmistusteenistuskavaga.

Eespool osutatud muudatusega kehtestati kohtunikukandidaadi staatus. Kohtunikukandidaat läbib üheaastase koolituskursuse, mille eesmärk on valmistada kohtunikukandidaat võimalikult hästi ette kohtunikuametiks. Selleks töötab kandidaat esimese astme kohtute ja apellatsioonikohtute eri osakondades ning osaleb kohtuakadeemia korraldatavatel koolitusüritustel, mis toimuvad peamiselt praktiliste seminaridena. Teatavatel kohtuakadeemia seminaridel osalemine on kohtunikukandidaatidele kohustuslik. Esimesed kohtunikukandidaatide valikumenetlused on mõningates kohtutes veel pooleli. Prognooside kohaselt valitakse 2022. aastal valikumenetluse esimese etapi lõpuks välja ligikaudu 30 kohtunikukandidaati. 2022. aasta sügisel toimuvad järgmised valikumenetlused. 1. jaanuari 2022. aasta seisuga oli õiguspraktikante kokku 74.

Kohtunikukandidaatide põhikoolituse õigusraamistik on sätestatud seaduses nr 6/2002 Sb. kohtute, kohtunike, kohtukaasistujate ja kohtukorralduse kohta (muudetud, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-6>) ja määruses nr 516/2021 Sb. kohtunikukandidaatide valiku, praktika ja eksamineerimise kohta (muudetud, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-516>). Õiguspraktikantide põhikoolituse õigusraamistik on sätestatud seaduses nr 283/1993 Sb. riigiprokuratuuri kohta (muudetud, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-283>) ja määruses nr 383/2017 Sb. õiguspraktikantide valiku, praktika ja eksamineerimise kohta.

Juurdepäas põhikoolitusele

Õiguspraktikandi ettevalmistusteenistusse võtmise valikumenetluse kuulutab välja maakonnaprokurör pärast konsulteerimist justiitsministeeriumiga, kui vaja on täita vabu õiguspraktikandi kohti. Õiguspraktikandid peavad olema täielikult õigus- ja teovõimelised Tšehhi Vabariigi kodanikud ning neil peab olema hea maine ja Tšehhis omandatud ülikoolikraad. Valikumenetlus koosneb kirjalikust testist, vestlusest ja psühholoogilisest testist. Kirjalikus testis ja vestlusel kontrollitakse kandideeriija kutsealaseid teadmisi ja sobivust ettevalmistusteenistusse vastuvõtmiseks. Selleks et saada edasi valikumenetluse suulisse ossa, tuleb läbida kirjalik test. Eksamikomisjon teavitab vestluse tulemusest maakonnaprokuröri, kes võtab eduka kandidaadi vastu kolm aastat kestvasse ettevalmistusteenistusse.

Kohtunikukandidaadi ettevalmistusteenistusse võtmise valikumenetluse kuulutab välja maakonna kohtu esimees, kui vaja on täita vabu kohtunikukandidaadi kohti. Kohtunikukandidaat peab vastama järgmistele tingimustele: ta peab olema Tšehhi kodanik, tal peab olema Tšehhi ülikoolis omandatud kraad õigusteaduses, ta peab olema sooritanud kohtuniku kutseksami (või muu võrreldava kutseksami), ta peab olema teovõimeline ja hea mainega, tal peavad olema kõlbelised omadused, mis tagavad kohtuniku ülesannete nõuetekohase täitmise, ta peab edukalt läbima kohtunikukandidaadi valikumenetluse ja andma vande maakonna kohtu esimehe ees. Valikumenetlus koosneb kirjalikust osast, psühholoogilisest testist ja vestlusest. Kirjalik osa koosneb tavalistest tsiviil-, kriminaal-, haldus- ja maksejõuetusõiguse kaasustest ning küsimustest, millega kontrollitakse isiku oskust loogiliselt argumenteerida. Valikumenetluse kirjalikku osa korraldab ja viib läbi kohtuakadeemia. Selleks et saada edasi valikumenetluse suulisse ossa, tuleb läbida kirjalik test. Valikumenetluse suulisse ossa pääsenud kandidaat peab enne sellesse etappi vastuvõtmist läbima psühholoogilise testi. Psühholoogilise testi tulemus edastatakse valikukomisjonile. Valikukomisjoni liikmed esitavad küsimusi valikumenetluse kirjaliku osa kohta, samuti kandidaadi kutsealaste teadmiste ja isikuomaduste kohta. Iga komisjoniliige hindab kandidaati skaalal 0-10. Arvesse võetakse kõiki valikukomisjonile kättesaadavaid dokumente, kandidaadi kirjaliku osa ja psühholoogilise testi tulemusi ja valikumenetluse suulises osas antud vastuseid, sealhulgas kandidaadi üldist käitumist ja eneseväljendust. Maakonna kohtu esimees avaldab kohtunikukandidaadi koha valikumenetluse tulemused pseudonüümitud kujul kohtu veebisaidil.

Põhikoolituse vorm ja sisu

Õiguspraktikantide põhikoolitus kestab kolm aastat. Selle aja jooksul osalevad nad kohtuakadeemia pakutaval koolituskursustel, mis on spetsiaalselt välja töötatud sellele sihtrühmale.

Muu hulgas korraldatakse seminare materiaali- ja menetlusõiguse kohaldamise teemal, sisseelamiskursusi, õpikodasid ja veebiseminare. Samuti on õiguspraktikatel juurdepääs mitmesugustele kaugõppematerjalidele, videokursustele, metoodikatele või loengusalvestustele audioraamatutena. Kohustuslik sisseelamiskursus toimub põhikoolituse esimese kuue kuu jooksul ning selle eesmärk on tutvustada äsja teenistusse võetud õiguspraktikantidele ettevalmistusteenistuse sisu ja peamisi prokuratuuri tööd reguleerivaid õigusakte. Sellele sihtrühmale pakutava koolitustegevuse hulgas on ka kohtumenetluste simulatsioonid, süüdimõistmisega seotud praktilisele õppele keskenduv seminar, korrapärased seminarid kriminaalõigusaktide muudatuste teemal ning kutsealaseks lõpueksamiks ettevalmistavad kursused. Igal õiguspraktikandil on prokuratuuris oma juhendaja, kes jälgib ettevalmistusteenistuse taset kutsealasest ja pedagoogilisest vaatenurgast. Samuti juhendab ta praktikanti kutse-eetika põhimõtete õppimisel. Juhendajad nimetab ametisse ja vabastab ametist maakonnaprokurör ja nad valitakse kõige kogenumate prokuröride seast.

Kohtunikukandidaat peab üheaastase põhikoolituse kestel osalema teataval seminaridel. Näiteks on kohustuslik seminar, kus tutvustatakse uutele kohtunikukandidaatidele kohtusüsteemi toimimist ja kutse-eetika põhialuseid. Seejärel peab kohtunikukandidaat läbima viiepäevase interaktiivse praktilise seminari tsiviilmenetluse teemal, kus käsitletakse menetlust alates hagiavalduse esitamisest kohtuotsuse tegemiseni ning keskendutakse esimese astme tsiviilkohtumenetlusele. Peale selle peab kohtunikukandidaat osalema interaktiivsel kriminaalmenetlusteemalisel seminaril, kus käsitletakse menetlust alates süüdistuse esitamisest kuni kohtuotsuse tegemiseni ning keskendutakse esimese astme kriminaalkohtumenetlusele. Seejärel on kohtunikukandidaat kohustatud osalema harjutuskohtu istungil tsiviil- või kriminaalõiguse valdkonnas. Harjutuskohus toimub päris kohtusaaliga sarnanevas ruumis ning osalejad peavad selles aktiivselt osalema. Lisaks kohustuslikele seminaridele saavad kohtunikukandidaadid osaleda valikulistel seminaridel. Nendel seminaridel keskendutakse kohtusaalis esindamisele, retoorika ja tõhusa suhtluse põhialustele ja kirjutamisoskustele ning antakse praktilisi nõuandeid peamiste õigusinfosüsteemide kasutamiseks. Tulevastele halduskohtunikele on ette nähtud eraldi seminar halduskohtumenetluse teemal. Samuti on neile kättesaadavad mitmesugused e-õppe materjalid, metoodikasuunid ja koolitusvideod. Kandidaadid saavad osaleda ka muudel kohtuakadeemia pakutaval ja teistele sihtrühmadele mõeldud koolitusüritustel.

Ka kohtunikukandidaatidel on ettevalmistusteenistuse ajal juhendajad, kes jälgivad ettevalmistusteenistuse taset kutsealasest ja pedagoogilisest vaatenurgast. Kohtunikukandidaadil on juhendaja igas kohtuosakonnas, kus ta töötab. Juhendajad on kohtunikud, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist maakonna kohtu esimees. Samuti koostavad juhendajad hinnangu kohtunikukandidaadi töötulemuste kohta vastavas osakonnas.

Põhikoolituse lõpetamine ja kvalifikatsioonimenetlus

Õiguspraktikandi ettevalmistusteenistus kestab kolm aastat. Pärast kolmeaastase ettevalmistusteenistuse läbimist sooritab õiguspraktikant lõpueksami, mis koosneb kirjalikust testist ja vestlusest valikukomisjoni ees. Lõpueksami kirjalikus osas koostab õiguspraktikant süüdistusakti, muu otsuse või taotluse kriminaalasjas või tsiviilasjas, mis kuulub prokuröri pädevusse, ning apellatsioonkaebuse esimese astme kohtu lahendi peale. Lõpueksami suulises osas kontrollitakse kandidaatide teadmisi järgmistes valdkondades:

1. riigiõigus;
2. tsiviilõiguse materiaalõigus- ja menetlusnormid;
3. tööõigus ja sotsiaalkindlustusõigus;
4. perekonnaõigus;
5. kriminaalõiguse materiaalõigus- ja menetlusnormid;
6. äriõigus;
7. haldusõigus ning selle materiaalõigus- ja menetlusnormid;
8. finantsõigus;
9. notariaadi- ja täiteseadustik;
10. kohtute ja prokuratuuride kodukord, nende sise- ja tööeeskirjad, kohtu- ja prokuratuurikorraldus.

Samuti kontrollitakse põhiteadmisi Euroopa Liidu õigusest ja rahvusvahelise õiguse põhiainete tundmist. Hinnatakse ka seda, kui hästi on kandideerija üldiselt kursis õigussüsteemi ja prokuratuuri kodukorraga, tema võimet õigussätteid korrektselt kohaldada ja tõlgendada ning tema suulist väljendusoskust. Lõpueksamit hinnatakse hindega „suurepärase“, „arvestatud“ või „mittearvestatud“. Edukas kandidaat saab justiitsministeeriumilt lõputunnistuse. Lõpueksami läbimine on eeltingimus prokuröri ametikohale asumiseks. Prokuröri ametikohal töötamiseks peab kandidaat vastama järgmistele tingimustele: ta peab olema õigus- ja teovõimeline Tšehhi kodanik, hea mainega ja vähemalt 25-aastane, tal peab olema Tšehhi ülikoolis omandatud kraad õigusteaduses, ta peab olema läbinud lõpueksami, tal peavad olema kõlbelised omadused, mis tagavad prokuröri ülesannete nõuetekohase täitmise, ning ta peab andma nõusoleku prokuröriks nimetamiseks ning konkreetse prokuratuuri suunamiseks. Prokuröri nimetab riigiprokuröri ettepanekul tähtajatult ametisse justiitsminister.

Kohtunikukandidaadi kooolitus kestab ühe aasta. Selle aja jooksul võib kohtunikukandidaat kandideerida kohtuniku ametikohale, mille jaoks on justiitsminister välja kuulutanud valikumenetluse. Kohtuniku ametikoha konkursil saavad lisaks kohtunikukandidaatidele osaleda ka teised isikud, näiteks isikud, kes on töötanud viis aastat prokuröri, advokaadi, notari, kohtutäituri või konstitutsioonikohtu kohtunikuna, samuti isikud, kes on kümme aastat töötanud õigusvaldkonnas või tegelenud teadustöö või õpetamisega mõnel õiguserialal, mis on seotud kohtute otsustusprotsessiga. Valikumenetlus koosneb kirjalikust ja suulisest osast. Valikumenetluse kirjaliku osa korraldab kohtuakadeemia ning see hõlmab keerukamaid tsiviil-, kriminaal-, haldus-, maksejõuetus- ja riigiõiguse kaasuseid. Kirjalikul eksamil kontrollitakse kandidaatide kutsealaseid teadmisi ja kohtuniku ametikohale sobivust. Kirjaliku testi edukalt sooritanud kandidaat peab enne valikumenetluse suulist osa läbima psühholoogilise testi, kui ta ei ole seda juba läbinud varasemas kohtunikukandidaadi valikumenetluses. Kohtuniku ametikoha valikumenetluse suuline osa toimub vestluse vormis. Valikukomisjon koosneb viiest liikmest (kohtunikud ja justiitsministeeriumi eksperdid). Vestluse käigus esitavad valikukomisjoni liikmed küsimusi valikumenetluse kirjaliku osa kohta, samuti küsimusi selleks, et hinnata kandidaadi professionaalsust kohtuniku ametiülesannete täitmisel ja isikuomadusi. Iga valikukomisjoni liige hindab kandidaati skaalal 0–10, võttes arvesse valikukomisjonile kättesaadavaid dokumente, kandidaadi kirjaliku osa tulemusi, psühholoogilise testi tulemusi ja valikumenetluse suulises osas antud vastuseid, sealhulgas kandidaadi üldist käitumist ja eneseväljendust. Punktide arv määrab ära, kas kandidaat osutub valituks. Kohtunike valikumenetluse läbimine on eeltingimus kohtunikuna tööleasumiseks. Kandidaat peab ametisse nimetamisel olema vähemalt 30 aastat vana. Kohtuniku nimetab ametisse Tšehhi Vabariigi president.

Viimati uuendatud: 22/11/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.